

АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПРИ ЗМІНІ ФОРМ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

доц. Шкарупа О.В., студент Альшевський О.М.

На сучасному етапі екологоорієнтованих економічних перетворень актуальними є інституціональні перетворення, які припускають створення принципово нового правового середовища, формування нормативної бази взаємодії суб'єктів ринку в умовах екологізації економіки, підготовку фахівців зовсім нових професій. У першу чергу це стосується ринку нерухомості, розвиток якого може визначити характер зміни всієї економіки в перспективі. Як відомо, приватизація і реприватизація, слугують передумовою ринкової трансформації економіки, а не є самоцілью економічних перетворень. Капітал підприємства являє собою товар унікальний і складний по складу, природу якого значною мірою визначають конкретні економічні фактори. Тому, з метою досягнення цілей сталого розвитку, необхідна комплексна оцінка майна з урахуванням екологічного фактору. Абстрагуючись від існуючих проблем (ре)приватизації в системі стійкого соціально-економічного розвитку доцільно констатувати, що на сьогоднішній день в Україні в цілому сформований національний інститут експертної оцінки, що дозволяє створювати нові умови для дерегулювання економіки й тим самим формувати сприятливе середовище для екологоорієнтованого функціонування підприємств. Досвід східної Європи й країн СНД показав, що сама по собі зміна форм власності не спричиняє відчутного підвищення еколого-економічної ефективності роботи підприємств. Істотним стимулюючим потенціалом у цій сфері є конкурентне середовище на галузевих ринках, характер управління виробництвом і збутом, інвестиційна привабливість економіки. Недоліками існуючої системи соціально-економічного розвитку є те, що приватизовані підприємства, що не мають директивного планування, самостійно формують свої виробничі програми, вибирають постачальників і замовників, але при цьому вони не здатні в існуючих умовах доквітля, якість якого погіршується, й нестійкості макросередовища, визначати досить правильні орієнтири екологоспрямованої господарської діяльності. Процес трансформації форм власності (як приватизації так і реприватизації) вимагає посиленого контролю екологічного рівня

виробництва й споживання продукції в системі соціально-економічного розвитку. При цьому завдання-мінімум є недопущення зниження екологічного рівня на (ре)приватизованих підприємствах. Завдання-максимум є використання процесів трансформації форм власності для вдосконалення як рівня екологічності виробничих процесів, так і екологічних показників продукції, що випускається ними. Активна екологізація виробництва може викликати процес соціальних змін, будучи одночасно й складовою частиною суспільного процесу, і результатом процесу прийняття необхідних екологоорієнтованих управлінських рішень. Отже, процеси трансформації форм власності при правильному проведенні могли б сприяти розв'язку завдань екологічної стабільності соціально-економічному розвитку галузей і регіонів. Екологоорієнтований соціально-економічний розвиток припускає забезпечення задоволення необхідних потреб усіх членів суспільства за умови збереження й поетапного відтворення цілісності та рівноваги довкілля. Таким чином, доцільно акцентувати увагу на застосуванні підходів екологічної економіки, що припускає стабільність комплексної еколого-економічної системи, фактори якої є немаловажними при проведенні (ре)приватизаційних процесів. Екологізація здійснюється через систему організаційних заходів, інноваційних процесів, реструктуризації сфери виробництва й споживання, технологічну конверсію, раціоналізацію природокористування, трансформацію природоохоронної діяльності, що реалізуються як на макрорівнях, так і на мікрорівнях. Важливо, на наш погляд, усвідомити необхідність системного погляду на екологічні аспекти (ре)приватизаційних процесів, при яких доцільно враховувати загальне зменшення окремого забруднювача. Даний підхід припускає торгівлю на викиди певної кількості забруднювачів. Право забруднювати навколишнє середовище певною кількістю забруднювачів, таким чином, перетворюється в приватну власність. Підприємство має стимул досягати зниження викидів з мінімумом «приватних» витрат більш високими темпами чим ті, що встановлені державою. Таким чином, в умовах обмеженості інвестиційного потенціалу окремих підприємств і галузей, економіка країни або регіону має гостру потребу в екологоорієнтованих інституціональних перетвореннях, які припускають створення принципово нового правового середовища в системі трансформації форм власності.